

De vintagewinkel

Stephanie Lehmann

De vintagewinkel

Vertaald door Liesbeth Dillo

Ambo|Anthos
Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten te regelen voor het omslagbeeld van dit boek. Degenen die desondanks menen zeker rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 263 3250 0

© 2013 Stephanie Lehmann

All rights reserved including the right of reproduction in whole
or in part in any form.

This edition published by arrangement with the original publisher,
Touchstone, a Division of Simon & Schuster, Inc., New York

© 2016 Nederlandse vertaling AmbolAnthos uitgevers,
Amsterdam en Liesbeth Dillo

Oorspronkelijke titel *Astor Place Vintage*

Oorspronkelijke uitgever Simon & Schuster

Omslagontwerp Janine Jansen

Foto auteur © Charity De Meer

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Ter nagedachtenis aan mijn vader

Taxistandplaats op Madison Square, 1900

DINSDAG

12 juni 2007

Amanda

Mijn afspraak was in een flatgebouw genaamd Stewart House – een witte bakstenen toren in Tenth Street, vlak bij Broadway, opgetrokken in de jaren zestig. Ik was er al vaak langs gekomen, maar nog nooit binnen geweest. In vergelijking met de strakke hoekbalkons, de ronde oprit en de kroonluchters in de lobby zag mijn eigen gebouw, dat maar een paar blokken verderop stond, er regelrecht prehistorisch uit, hoewel de huur die ik betaalde toch van deze tijd was.

Op de vijftiende verdieping, aan het einde van een lange gang vol ingelijste posters van tentoonstellingen van impressionisten, stond een man op blote voeten in T-shirt en spijkerbroek bij de deur. Ik schatte hem begin veertig, maar het leek of hij ergens in de twintig was blijven steken. Of misschien was het wel projectie van mij. Het was toevallig mijn verjaardag, en ik werd er niet bepaald vrolijk van dat ik negenendertig werd.

‘Ik kom voor Jane Kelly,’ zei ik. ‘Ze heeft gebeld over kleding.’

‘Kom erin.’

Toen ik naar binnen stapte, bekeek hij me van top tot teen. Ik kon niet zeggen of het hem beviel wat hij zag. Dat zou mij ook worst wezen. Ik vond hem niet onaantrekkelijk, maar hij was niet mijn type. Zwart haar, zongebruind, en een baard. Ik viel niet op

mannen met haar op hun gezicht – dat prikte maar.

Hij ging me voor naar een nette woonkamer die was ingericht met Deens teakhouten meubilair, een amoebevormige salontafel en een fauteuil met gewelfde rug die weleens een originele Eames kon zijn. Meubelhandelaars zouden staan kwijlen, maar ik kwam niet voor de tafels en stoelen. Achter een bureau in een hoek van de kamer zat een piepklein vrouwtje met piekerig dun wit haar voorovergebogen naar een computerscherm te staren.

‘Oma? Er is iemand voor je kleren.’

Grappig om een volwassen man iemand te horen aanspreken met ‘oma’. Aan de andere kant kon hij met een grootouder zo bejaard als dit dametje makkelijk een vijftigplusser zijn. Woonde hij bij haar in? Misschien was hij een goeie vent die voor een ouder familielid zorgde – of misschien was hij gewoon een profiteur.

‘De tweedehandswinkel?’ vroeg zij, met haar ogen nog op het scherm gericht.

Ik gaf de voorkeur aan ‘vintagekledingzaak’, maar liet het erbij zitten. ‘Amanda Rosenbloom van Astor Place Vintage. U vroeg of ik langs wilde komen.’

‘Hij stond op het punt het Leger des Heils te bellen,’ zei ze terwijl ze omlaag scrolde op de voorpagina van NYTimes.com. ‘Dat geloof je toch niet?’

De kleinzoon knikte naar me en ging de kamer uit. De oude vrouw draaide zich niet om. Ik tuurde door de grote ramen naar buiten. Ze keken uit op het noorden, dus de kamer had niet de warmte van direct zonlicht, maar de hoge verdieping bood een fenomenaal uitzicht op Union Square, het Flatiron Building, het Empire State Building...

‘Mooi uitzicht,’ zei ik. Ze draaide zich nog steeds niet om. Ik deed een stap naar voren en kuchte. Ze klikte op de pagina met overlijdensberichten. Misschien hoorde ze slecht. Ik deed nog een stap in haar richting en verhief mijn stem. ‘Wilt u me laten zien wat u heeft?’

‘Ik snap niet hoe zo’n winkel kan bestaan.’ Ze klikte op een artikel over het overlijden van ene ‘Mr. Wizard’ van een tv-quiz uit de jaren vijftig. ‘Hoeveel oude kleren kan iemand per dag verkopen?’

Ik liet mijn zwijgen voor zich spreken. Ze draaide zich uiteindelijk om en bekeek me door haar brillenglazen. Toen kwam ze overeind, waarbij ze met haar knokige hand vol sproeten steun zocht bij de bovenkant van de stoel. Zo breekbaar. Veel te mager. Op de grens van het leven. Onwillekeurig moest ik aan geraamtes denken.

‘Ik doe alles weg,’ zei ze, en ze pakte de metalen wandelstok die tegen het bureau stond. ‘Kanker. Niets meer aan te doen. Zo is het nu eenmaal.’

‘Wat erg.’ Helaas hoort het in mijn branche bij het werk om klanten van hun bezittingen af te helpen als het einde nadert.

‘Geen drama. Niet op mijn leeftijd. Achtennegentig,’ verkondigde ze trots. ‘Hoewel ik had gehoopt,’ voegde ze er bitter aan toe, ‘de honderd te halen.’

Het gezichtspunt van mevrouw Kelly maakte mijn eigen problemen met betrekking tot ouder worden absoluut relatief.

‘Ik zal je laten zien wat ik heb,’ zei ze. ‘Er zitten designerjurken tussen. Een Rudi Gernreich. Weet je hoe zeldzaam die zijn? En dan het Leger des Heils!’

‘Ik zal alles bekijken en zien wat ik kan doorverkopen.’ Ik zette mijn handtas op de salontafel. ‘Daarna kunnen we een prijs afspreken.’ Ik paste mijn tempo aan de slakkengang van mevrouw Kelly aan, en volgde haar de kamer uit. ‘Ik zag dat dit gebouw Stewart House heet. Is dat naar het oude warenhuis?’

‘Ja, dit is de plek waar het A.T. Stewart-warenhuis stond. Tegen de tijd dat ik werd geboren was dat natuurlijk failliet en overgenomen door Wanamaker’s.’

‘Nee, Wanamaker’s zat aan de overkant.’ Dat wist ik zeker. Een van de uitgangen van het metrostation op Astor Place leidde vroe-

ger rechtstreeks de winkel in. Nu kwam die uit in een Kmart.

‘Dat gebouw kwam er later pas bij,’ zei ze. ‘Dit was er eerst.’

‘O.’ Ik baalde ervan dat ik dat niet had geweten. ‘Ik wist niet dat ze twee gebouwen hadden.’ Ik was gek op googelen en zocht het liefst op de trefwoorden Manhattan en geschiedenis, en dan met name op de bestemming die gebouwen vroeger hadden gehad.

‘Het Iron Palace, noemden ze het. Afgebrand in de jaren vijftig. Een prachtig monument, gewoon verdwenen.’

Ik stelde me voor dat precies waar wij nu stonden de vlammen de lucht in schoten. ‘En nu weet bijna niemand nog dat Wanamaker’s ooit heeft bestaan, laat staan A.T. Stewart.’

‘Waarom zouden ze ook?’ Ze schoof de twee deuren van haar kledingkast open. Een grote verzameling kleding hing keurig op houten hangers. ‘Leg alles waar je een goede prijs voor zou kunnen krijgen maar opzij. Dan praten we verder.’ Ze strompelde terug naar de woonkamer.

Een vreemd aspect van mijn werk: ‘vintagekleding’ is een eufemisme voor ‘kleding gedragen door mensen die waarschijnlijk dood zijn’. In tegenstelling tot andere antiques heeft kleding daadwerkelijk een mens omhuld – tegen de huid aan, het zweeft geabsorbeerd en het lichaam warm gehouden. Meestal vergat ik die macabere associaties als ik potentiële koopwaar bestudeerde; mijn jachtinstinct kreeg de overhand wanneer ik kledingstukken sorteerte in de hoop op iets waardevols en bijzonders te stuiten.

Jane Kelly was in haar tijd hip gekleed gegaan. Door haar gekrompen gestalte was het moeilijk haar in de modieuze collectie aan het rek voor te stellen. Een aantal jarenveertig- en -vijftigjurkjes die goed zouden verkopen legde ik meteen apart. De grote hoeveelheid cocktailjurken uit de jaren vijftig deed vermoeden dat Janes inkomen en haar sociale leven gelijktijdig waren gegroeid.

De Rudi Gernreich was fantastisch: een chique wollen enkel-lange jurk, in perfecte staat. Het bovenlijfje had een laag uitge-

smeden hals met een ruitpatroon van minuscule zwarte vierkantjes tegen een paarse achtergrond. Vanaf de hoge taille tot aan de knie werden de vierkanten steeds groter. Vanaf de knie tot aan de zoom was het ruitpatroon omgekeerd: paars tegen een zwarte achtergrond. Heel modieus, heel op-art. Die kreeg ik makkelijk verkocht voor vijf- of zeshonderd dollar.

Er was een sexy zandloperjurk die mij misschien wel zou passen, en het kobaltblauw zou geweldig staan bij mijn bleke huid en zwarte haar. Ik besloot hem mezelf cadeau te doen – ervan uitgaande dat mevrouw Kelly en ik tot een overeenkomst zouden komen. De jurk was perfect voor mijn verjaardagsetentje. Witte peeptoes, karmozijnrode lippenstift en bijpassende nagellak zouden het afmaken.

Toen ik alles had bekeken en een keuze had gemaakt, kwam ik met een bedrag waarvan ik hoopte dat het hoog zou lijken. Als ze bleef aandringen, zou ik tot dertienhonderd gaan, voor de hele zoi. Ik nam een paar stapels kleding mee naar de woonkamer. Met gesloten ogen en open mond zat mevrouw Kelly op de bank. Ik wist niet hoe ik haar moest wekken en deed dus maar net alsof ze wakker was. ‘Ik ben bereid u duizend te betalen.’

Haar ogen schoten open. ‘Voor welke jurk?’

‘Voor alles bij elkaar,’ zei ik, een glimlach onderdrukkend.

‘Ben je gek geworden?’

‘Ik ben zakelijk.’ Ik sloeg mijn armen over elkaar.

‘Tweeduizend,’ zei zij.

‘Twaalfhonderd, maar hoger kan ik niet gaan.’

Ze trok een Jackie O.-jurkje van de stapel. Heel schattig, met een stijlvolle zwart-witte flowerpower-print en een lelijke vlek op de borst die ik hoopte eruit te krijgen.

‘Deze wil je niet. Het was mijn lievelingsjurk. Toen ik op een feestje moest lachen om een slechte grap heb ik er rode wijn op gemorst... Altijd spijt van gehad.’

‘Ik kan een poging wagen hem schoon te maken.’

‘Als je je tijd wilt verdienen.’ Ze gooide de jurk naar me toe. ‘Voor achttienhonderd krijg je die koffer erbij.’ Ze knikte naar een grote oude hutkoffer. Er zaten een paar krassen op en hij vertoonde slijtage, maar met olijfolie en citroensap zou hij weer mooi gaan glanzen. Niettemin had ik geen plaats voor dat logge ding, en zulke koffers werden helemaal niet meer gebruikt.

‘Er zit kleding in,’ zei ze. ‘Dingen van heel lang geleden. En dan heb ik het over de tijd van koning Edward. Bij nader inzien, negentienhonderd voor alles.’

Verbazingwekkend hoe sterk de drang tot onderhandelen kan zijn, zelfs met één been in het graf. ‘Mag ik erin kijken?’

‘Ga je gang.’ Ze leunde haar hoofd weer tegen de bank en deed haar ogen opnieuw dicht.

Ik knielde neer op het parket en schoof een stapel New Yorkers opzij. Toen ik het deksel optilde, prikte een vlaag stof in mijn neusgaten en rook ik de vertrouwde mix van schimmel en mottenballen. De uitneembare plank bovenin lag vol knopen, stroken lint en kant, witte zijden handschoenen en een verbleekte maar snoezige gestreepte parasol.

De koffer was verder helemaal volgepropt. Iemand met verstand van zaken, vermoedelijk mevrouw Kelly, had de kleding in kussenslopen opgeborgen – een goede manier om die te beschermen. In een van de slopen vond ik een aantal witte katoenen nachtjaponnen. In een andere zat een stel petticoats en onderlijfjes. In de volgende stuitte ik op een verborgen schat: een bontstola met bijpassende mof. De luxueuze stola was ongeveer een meter lang met aan de ene kant een vossenkop met twee pootjes, en aan de andere kant een staart met twee pootjes. Zwartglazen oogjes staarden me wezenloos aan; kleine witte hoektanden leken klaar om toe te happen. Op een label aan de stola stond C.G. GUNTHER’S SONS FIFTH AVENUE NEW YORK. Door het label was het meer waard. Ik voelde met mijn handen in de mof. Er drukte iets hard tegen mijn knokkels.

Vreemd.

Ik keek erin. De zwarte satijnen voering was bij de naad losgehaald en met ongelijke steken weer dichtgenaaid. Had iemand er soms iets in verstopt? Een stapel bankbiljetten wellicht?

Ik gluurde even naar mevrouw Kelly. Ze zat zachtjes te snurken met haar mond open. Durfde ik te kijken wat erin zat? Geluidloos sloop ik door de kamer om mijn schoudertas te pakken. De king-size bruinleren tas was oorspronkelijk van mijn moeder geweest. Ze had hem in de jaren zeventig tijdens een van onze bezoeken aan het warenhuis Altman's gekocht. Decennia later had ik hem van de bovenste plank van haar kledingkast gered. Nu ging de zachte slappe tas overal met mij mee naartoe, net als het naaisetje dat ik erin bewaarde.

In kleermakerszit op de grond naast de hutkoffer diepte ik het oude Schrafft's-snoepblikje op waar mijn naaispullen in zaten. Met een tornmesje haalde ik net genoeg steken los om het verborgen voorwerp eruit te kunnen trekken: een boek met een zwartleren kaft.

Aan de binnenkant stond in een keurig, schuin handschrift de naam Olive Westcott geschreven. Ik sloeg de bladzijde om en zag dat het een dagboek was. Waarom was dat in de mof genaaid?

Een déjà-vugevoel maakte zich van me meester, alsof ik dit eerder had meegemaakt, hier in deze kamer. Ik schudde het gevoel van me af en las de eerste aantekening.

18 september 1907

Ik heb dit dagboek al tijden. Vader gaf het me toen ik twaalf werd, maar ik heb het nog nooit gebruikt. Nu ik twintig ben heb ik eindelijk iets om over te schrijven. Vanaf vandaag ben ik officieel New Yorker! Vader is manager geworden van de Woolworth's in 34th Street en we zijn verhuisd naar een appartementenhotel op de hoek van 29th Street en Madison Avenue. Het is heel imposant en modern: telefoon met landelijk bereik, warm en koud stromend water, elektriciteit, stoom-

verwarming en – o weelde! – elke dag een kamermeisje. Ik kan niet wachten tot mijn toekomst begint!

Ik wilde verder lezen. De belevenissen van een jonge vrouw die in Manhattan aankwam waren echt iets voor mij. Ik kon mevrouw Kelly vragen of ik het mocht lenen, maar wat als ze nee zei? Zou ze wel weten dat het daarin zat verstopt? Was het niet eenvoudiger om het gewoon mee te nemen en later terug te brengen? Dat kon toch geen kwaad?

Nadat ik had gecontroleerd of mevrouw Kelly nog sliep, liet ik het dagboek in mijn tas glijden – volslagen impulsief en onfatsoenlijk en eigenlijk niets voor mij, alsof ik heel even buiten mezelf trad.

Vervolgens ging ik de hutkoffer verder doorzoeken. Alles verkeerde in goede staat en leek gewassen en gestreken voor het was opgeborgen; van schade door vocht of enge beestjes geen spoor. Een witte kanten jurk zou ik misschien kunnen verkopen; er waren vrouwen die daarin wilden trouwen. Maar verder zou bijna niets mijn klanten aanspreken. De lange rokken waren onhandig zwaar. De witte bloezende hemdjurken deden de vrouwelijke vormen op geen enkele manier goed uitkomen. In de laatste kussensloop kwam ik het mooiste tegen: een schitterende groene satijnen jurk met een paarse sjerp. Vol bewondering hield ik die omhoog.

‘In perfecte staat,’ zei mevrouw Kelly, waarmee ze me bijna een hartaanval bezorgde. Aan haar heldere stem kon ik niet horen dat ze had geslapen.

‘Niet echt,’ antwoordde ik. ‘De stof is heel teer, en die transpiratievlekken onder de oksels gaan er niet meer uit.’

‘Je zou er vanavond nog in uit eten kunnen in het Plaza.’

‘Als het Plaza niet was gesloten in verband met een renovatie, omdat er koopflats in komen.’

‘Wat gaat het hard achteruit met de wereld,’ zei ze met een

glimlachje. ‘Ik bof maar dat ik er bijna uitstap.’

Ik zuchtte uit medeleven – en om haar op mijn vonnis voor te bereiden. Kleding van vóór de jaren twintig werd eerder tentoongesteld dan gedragen. Het was bijna wreed om de tere stof en naden aan te tasten door er een lichaam in te persen. Ik zou er al zenuwachtig van worden als een klant wilde passen. ‘Ik heb over het algemeen niet zo’n oude collectie. Hoezeer ik ook van de kleding uit deze tijd houd, ik krijg er geen klanten voor.’

Ik handelde liever in kleren uit de jaren dertig tot de jaren zestig, en dan alleen items die ik zelf geweldig vond. Ik had een speciale voorkeur voor mini-jurken, gogolaarzen en zwarte capri-broeken. Grappig dat de stijl uit de tijd van je ouders vaak zo’n nostalgische aantrekkingskracht heeft. Van mode van na de jaren zestig was ik nooit zo onder de indruk als van kleren uit eerdere decennia. De jaren zeventig waren wat mij betreft volledig verpest door polyester. Dat materiaal zou, samen met kakkerlakken, waarschijnlijk nog overleven als de menselijke soort allang van de aardbol was verdwenen door het broeikas-effect of de volgende ijstijd, wat er ook maar eerst zou komen.

‘Doe maar gewoon tweeduizend,’ zei mevrouw Kelly. ‘Dan zetten we er een punt achter.’

Waren we weer terug bij tweeduizend? ‘Nee, sorry.’

‘Wil je me vertellen dat deze mooie japonnen dat niet waard zijn, ook al zijn ze dan ouder?’

‘Ze zijn wel iets waard – soms zelfs veel. Maar ze lopen gewoon niet goed. Luister, we kunnen het volgende doen. Ik neem de andere kleren voor twaalfhonderd mee, en de spullen uit de hutkoffer in consignatie. Als ze verkocht worden, delen we de opbrengst. De koffer zelf mag u houden. Daar heb ik geen plaats voor.’

‘En hoe verdelen we het?’

‘Zestig-veertig.’

‘Zestig voor mij?’

Ik glimlachte. ‘Voor mij.’ Daar viel niet aan te tornen.

‘Vooruit, neem maar mee,’ zei ze, op een toon alsof alles ineens vuilnis was geworden. ‘Ik wil er niets meer van terugzien.’

‘Eerst maak ik een lijst van alle dingen die ik meeneem, en dan zal ik u vragen mijn standaardcontract met voorwaarden te ondertekenen.’

‘Ga je gang.’ Ze richtte een afstandsbediening op de televisie. ‘Doe wat je niet laten kunt.’

Terwijl zij *The View* keek, inventariseerde ik alle edwardiaanse kleren uit de hutkoffer. Toen ik klaar was gaf ik haar de lijst, met een kopie van mijn contract en een pen. Ze zette haar bril op en las de overeenkomst woord voor woord voordat ze er uiteindelijk haar handtekening onder zette. Ze nam niet de moeite om de lijst te controleren.

‘Een paar dingen kan ik nu meenemen,’ zei ik, ‘maar zou u de rest in de winkel willen laten bezorgen?’

‘Dat laat ik mijn kleinzoon wel doen.’

‘Heel fijn,’ zei ik, en toen ik mijn tas openmaakte zorgde ik dat het dagboek niet te zien was. Ik legde de kobaltblauwe zandloperjurk, de enkellange jurk, de stola en de bontmof erbovenop. ‘Dan geef ik hem een cheque voor de rest. Hier is een kaartje met mijn adres.’

‘Ik weet waar het is,’ zei ze, en ze gebaarde dat ik kon vertrekken.

‘Goed.’ Ik maakte aanstalten om de kamer uit te gaan. Zij was duidelijk niet van plan gedag te zeggen, dus mompelde ik om het voor mezelf af te ronden nog maar een afscheidsgroet. ‘Aangenaam kennis te maken.’

Van de kleinzoon was geen spoor te bekennen, dus probeerde ik zelf de voordeur open te maken, maar die zat op slot. Ik sjoerde aan het nachtslot, maar de deur ging niet open. Ineens kwam de kleinzoon tevoorschijn. ‘Laat mij maar.’

‘Nee hoor, ik heb hem al.’ Ik draaide aan het onderste slot, maar de deur vertikte het gewoon.

De kleinzoon zette het nachtslot terug in de oorspronkelijke stand, en de deur sprong open. 'Zo.'

'Dank je,' zei ik. Hoewel ik wist dat hij gewoon beleefd deed, wilde ik dat hij het mij had laten doen.

'Tot ziens dan maar,' zei hij.

Ik knikte. 'Tot ziens.'

Terwijl ik de gang doorliep, langs de impressionistische posters naar de lift, deed hij de deur achter mij dicht.

Olive

‘Nog interessant nieuws?’ vroeg ik, terwijl ik een laagje boter op mijn kadetje smeerde.

‘Nauwelijks,’ zei mijn vader van achter de krant. ‘De stemming op de beurs lijkt wat opgewekter. Er wordt veel gepraat over herstel.’

Ik lepelde een beetje jam boven op de boter. ‘Dat hebben we eerder gehoord.’ Nog maar twee weken eerder waren vader en ik naar Manhattan verhuisd vanuit Cold Spring, een stadje in het noorden, twee uur reizen met de trein. Het beste van het wonen in ons splinternieuwe appartementenhotel vond ik dat er elke ochtend ontbijt werd bezorgd op een dienblad. Een gekookt ei, een broodmandje, een pot koffie, boter, jam, een exemplaar van *The Sun* en een vaasje verse bloemen; wij hoefden het blad alleen nog maar op tafel te zetten.

‘In ieder geval,’ zei vader, terwijl hij de krant dichtvouwde, ‘sloot de beurs stabiel.’

‘Laten we hopen dat dat een tendens is.’

‘Maak je geen zorgen, Olive, die beurscowboys zijn vast gauw uitgespeeld.’

Net als talloze anderen had hij die afgelopen maart een boel geld verloren op de beurs. Hoeveel precies wist ik niet. Vader ont-